

BOLGARSKI PISATELJ

drama o štipendistu v dveh aktih

dramatis personae

PISATELJ PAVEL

ZLATAR

GOSTILNIČAR

URADNIK

STELA

BARTOLOMEJ, fant

BABICA

STARKA

PISATELJ KRYLOV

STRAŽEMOJSTER BOGDANOV

1.akt, preludij

1.dejanje

Granitne kocke na cesti predstavljajo sivi kvadrati iz kolaž papirja. Šahovnica kot cesta, narejena iz kolaž papirja. Na gromozanski tapeti, ki je nalepljena na zid ali ivernato steno na koncu odra, je narisana ulica, ki se izgublja v neskončnost. Hiše in stavbe so narisane in narejene iz časopisnega papirja. Na tapeti sta čisto na vrhu narisana Sonce in Luna. Sonce ima smejoča usta, Luna pa zasanjano melanholično zre v še višje vesolje. Okrog Lune so majhne zvezde. Luna je, se razume, višja od Sonca,

tako je nalepljena na vesoljno siv papir, medtem ko je Sonce pritrjeno, nalepljeno na moder papir.

Soba. Veliko okno. Vidi se na cesto - šahovnico. Stari hrast iz kartona ali lepenke.

Pri oknu stojita babica in Bartolomej.

BABICA: Listje zasuva kopalni bazen, res je že jesen.

BARTOLOMEJ: Pred dobrimi tremi meseci smo se kopali v njem.

BABICA: To poletje ste se res noreli okoli bazena.

BARTOLOMEJ: Bil je izborno. Kdo pa je tako glasen, babica ?

BABICA: Vratar Bogdanov se uči splošne zakone in pravila javnega reda in miru, povrh pa še bolgarske glagole, ki jih možak glasno izgovarja pozno v noč. Dali so mu tudi prvo domačo nalogo. Oktobra se namreč pričinja večerna šola ob delu. Res je že jesen...

BARTOLOMEJ: Opetovano, kakor vsak oktober.

Babica, kaj bo vratarju vso to znanje ?

BABICA: Rad bi stal sredi ceste. Pretesna mu je vratarska loža. Želi si šišega sveta. Rad bi postal stražemojster. Rad bi stal sredi prometa.

2.akt, 1.dejanje, finale

Na začetku dejanja je na odru gosta megla. Ničesar se ne vidi. A megla se razkadi in najpoprej gledalcem pade v oči velik kositrni izvesek ZLATARNA družinske tradicije, zastavljalnica in posojilnica. Izvesek je najpoprej velik, potem pa se umika in s tem manjša. Na koncu izgine. Na pultu sloni pisatelj Pavle, oblečen v jesenski plašč, zaupno se sklanja k zlatarju, ki s povečevalnim steklom motri pozlačen medaljon. Njegovo levo oko je v povečevalnem steklu znatno povečano. Možaka sta sredi pogovora.

PISATELJ PAVLE: Ste prepričani ?

ZLATAR: Ja, prepričan.

PISATELJ PAVLE: Povsem ?

ZLATAR: Ta posel opravljam že več kot štiri desetletja.

PISATELJ PAVLE: Mar ne bi še enkrat s povečevalnim steklom preverili, če ne gre morebiti le za zlato ?

ZLATAR: To ni zlato. V poslovalnico ste prinesli za pol kilograma pozlačenih odlikovanj.

PISATELJ PAVLE: Rekli so, da gre za zlata odličja za književnost.

ZLATAR: Rekli so eno, storili so drugo. Odlikovali so vas z nadomestkom zlata, gospod. Izdeloval in ulival sem pozlačena odlikovanja, zato poznam postopek in prepoznam postopek pozlačevanja. Tudi s prostim očesom, gospod.

PISATELJ PAVLE: Tudi s prostim očesom... (ponovi za njim, kakor papagaj).

ZLATAR: Tudi s prostim očesom.

PISATELJ PAVLE: Odpravili so me s plehom...

ZLATAR: Če tako porečete, gospod.

PISATELJ PAVLE: Dali so mi pleh namesto zlatnine.

ZLATAR: Niso vam dali pravega zlata. Tudi na Zahodu, pri nas, rečejo: prejel je zlato, vročijo pa mu pozlačeno medaljo.

PISATELJ PAVLE: Na tak način so me obravnavali. Na tak cenen način so opravili z menoj. Pleh so mi dali, jaz pa njim ime, svoje ime v mednarodnem svetu. Ugled je rasel s številnimi prevodi knjig, oni pa so hvaležnost izrazili s ponarejeno kovino. Dal sem jim pravo stvar, oni pa so se odzvali s ponaredkom. Kakšno bridko spoznanje, gospod.

ZLATAR: Osebni postajate, no, lahko vam povem življenjski nasvet mojega očeta: sin, glej, me je vzpodbujal, v tem življenju si poišči donosen posel, ker pomanjkanje denarja prinaša ponižujoče prizore. Zgrabi za dobro plačano delo. In tako sem postal zlatar. In tako vse življenje s povečevalnim steklom služim svoj kruh.

PISATELJ PAVLE: Kakšen kruh ?

ZLATAR: Debel kruh. Pariz je ena izmed prestolnic mode in nakita.

PISATELJ PAVLE: Na kakšno trnjevo pot sem zašel.

ZLATAR: Kar se tiče zaslužka res. Vendar ne pozabite, če ste prišli iz revne vasi v središče umetniškega dogajanja, potem ste vi ta kokoš, ki nese zlata jajca.

PISATELJ PAVLE: Kokoš, ki je pred nami, je najpoprej leta in leta preživela na domačem dvorišču brez posebnega priznanja in vidnejše omembe v domačem tisku. Izpodrivali so jo velepomembni petelini, ki so hoteli prvi h koritu piče. Potem sem se lepega dne

prebil in to brez zvez v umetniški srenji. Šlo je za las, a usoda je bila na moji strani. Zapazili so me. In ker so me zapazili v tujini, gospod, so pričela deževati priznanja, pohvale ter nagrade. Ulil se je pozen dež, vendar se je ulil in napolnil sušno zemljo.

ZLATAR: S takšnim besednjakom res lahko pridete do zlata, gospod. S takšnim besednjakom zlahka pridete do zaslužka. Ni potrebno priti k meni..

PISATELJ PAVLE: Sedaj pa še recite: vso zlato je v vas. Samo še to recite. Kamorkoli pridem, vsepovsod me čaka blagoslovljeni stavek: bogastvo je v tebi. A to je diskontna puhlica. Za pravo bogatstvo človeške duše se sedanja družba figo meni in zmeni. Večina odnosov je le na računu. Blagor zemeljskim na duhu, samo njim je zagotovljeno profitno kraljestvo.

ZLATAR: A tudi vi ste potisnjeni v to igro.

PISATELJ PAVLE: Da, v to nujnost.

ZLATAR: Gospod, nisva uspela skleniti kupčije. Zapiralni čas se bliža.

PISATELJ PAVLE(kakor da ga ne sliši): Potisnjen sem v preživetveno igro. Igro preživetja, ki me ponižuje s ponarejenim zlatom.

ZLATAR: Da, ponarejeno zlato, gospod. Žal gospod, to ni zlato. Zapiralni čas se bliža. Zapiralni čas se nezadržno približuje.

PISATELJ PAVLE: No, ne želim vam krasti časa. Nasvidenje, gospod.

ZLATAR: Nasvidenje, gospod. Srečo vam želim...

2.dejanje

PISATELJ PAVLE: Spet na ulici, kakor tolikokrat. In zdi se, da je mraz. Kje je Bolgarija ? Kje je Samokov ? In kje so dnevi, ko sva bila z nočnim stražemojstrom Bogdanovom domenjena, da me pusti ponoči pisati. Parižani tega ne bi mogli razumeti, zakaj njihovo mesto nikoli do konca ne zatisne vek in luči gorijo tako ali drugače. Ob vsaki uri dneva. A če ti je doma žarnica gorela ob dveh, treh ponoči, je potrkalo.

Iz odrske megle, iz odrskega čada se izvije nočni stražemojster Bogdanov.

STRAŽEMOJSTER BOGDANOV: Še vedno budni ? Vsi spiyo, zakaj vi ne spite ?

PISATELJ PAVLE: Jaz... Jaz... Delo imam.

STRAŽEMOJSTER BOGDANOV: Ljudje delajo podnevi, spiyo ponoči. A vi !?! Že vidim, vi ste med tistimi, ki sanjajo z odprtimi očmi. Pišete, kaj !?!

PISATELJ PAVLE: Pišem.

STRAŽEMOJSTER BOGDANOV: Morali bi spati, kakor vsi ostali.

PISATELJ PAVLE: Nočem, da me uvrščate med vse ostale. Nočem.

STRAŽEMOJSTER BOGDANOV: Noč je samo in zgolj za spanje.

PISATELJ PAVLE: Rad bi pričakal zgodnje jutro z napisano novelo.

STRAŽEMOJSTER BOGDANOV: Dajte, no. Ali se to splača ?

PISATELJ PAVLE: Grdo razmišljate: ali se splača...

STRAŽEMOJSTER BOGDANOV: Dajte no, ugasnite luč in zaspite. Ugasnite luč in zatisnite veke. Dajte, no,

človek, to se ne spleča. Ugasnite luč in zaspite.
Ugasnite luč in zaspite. V pisanju ni sreče.

Glas stražemojstra Bogdanova v odmevih na odru; v številnih odmevih.

STRAŽEMOJSTER BOGDANOV: V pisanju ni sreče. V pisanju ni sreče. V pisanju pač ni sreče.

Bogdanov izgine v zaodrju.

A slišijo se koraki, ki se približujejo in oddaljujejo.

PISATELJ PAVLE: Kasneje sva z Bogdanovim dosegla dogovor. Moja žarnica je brlela pozno v noč. In slišal sem strumne škornje stražmojstra, kako so se približevali in oddaljevali. Pete škornjov so odmevale po praznih ulicah Samokova. In ko jih nisem več slišal, sem vedel le eno: stražmojster Bogdanov je obstal pred mojim oknom. Gleda v okno. Smehlja se. Med nama je odnos oblasti. Ve, da ga slišim, ko hodi in ve, da vem, da stoji pod oknom, ko ni zunaj na ulici nobenih glagolov več, razen tistih, ki so na listu mojega papirja in ki delajo v besedilu družbo samostalnikom in pridevnikom.. Med nama je odnos oblasti. Pokroviteljsko stoji zunaj in gleda sem gor, v okno. In samo še enkrat je stopil sem gor, samo enkrat so škornji stekli, zatopotali po stopnicah sem gor.

Zvonenje starinskega zvonca na vratih.Driiiiing..
Driiiiing... Driiiiing...

Tovariš pisatelj, vaš izvod knjige, bi podpisali...

Kje je danes stražemojster Bogdanov ?

Nekaj mi pravi, da ga ni več v Bolgariji.

Stara ženica z ruto in pledom mi je dejala, da je bil zaprt in da je pobegnil.

Vem samo eno, da je danes drug človek.

Kje je podpisan izvod tiste knjige ?

Kje je danes stražemojster Bogdanov ?

Kam sta šli njegova pokroviteljstvo in oblast ?

3.dejanje

Uradniška soba. Uradniška omara.

URADNIK: Stopite, Bolgar, stopite do mize, še zmeraj ste dobrodošli, čeravno se zapiralni čas nezadržno približuje.

PISATELJ PAVLE: Veste, pisal sem, kakor da bi bila od tega odvisna usoda sveta in niti pomislil nisem, da moje početje oblastnikom ne pomeni veliko, da ga lahko odpravijo s pozlačenim plehom. Nisem spregledal te dvoiličnosti, ki govori, da sta znanstvenik in umetnik vredna zlata, v resnici pa je zahvala le pleh. Zahvala, ki se pokaže s plehom.

URADNIK: Pisati na Zahodu pomeni ustvarjati čarovnijo in dvigovati naklado. No, pozlačena odlikovanja pozna tudi Zahod, komercialna nagrada pač...

PISATELJ PAVLE: Komercialna nagrada, ni to nesramnost !?!

URADNIK: Nesramnost ? Ne, to je praktično. Ne, to je pragmatično. Skoraj nihče se ne razburja.

PISATELJ PAVLE: Ampak, če je človek vreden zlata, naj dobi resnično zlato.

URADNIK: Ah, idealist ste. Vidim, da ste pisateljski poklic vzeli z ideali in brezrezervno.

V tem ste Slovan idealist.

Poslanstvo rešiti narod, opismenjevati in dvigovati kulturno zavest naroda, da to je tisti vaš

bizantinski socializem ali kako že !?! Požrtvovalnost z napor.

PISATELJ PAVLE: Požrtvovalnost s skrajnimi napor, če že poimenujete stvari, jih imenujte s pravim imenom.

URADNIK: Nekam jezni ste.

PISATELJ PAVLE: Precej jezen, kadar smo vredni le pleha. A to v resnici nima ničesar z vami, uradnik.

URADNIK: Neverjetno. A slovanski in balkanski narodi ne vidijo v pisateljih ravno odrešenike, temveč nezadovoljneže, ki se vdajajo pijači.

PISATELJ PAVLE: Upam, da to ne leti name, sam nisem popil v življenju pol kozarca alkohola.

URADNIK: Vaša štipendija v Parizu se izteka, zadovoljni !?!

PISATELJ PAVLE: Zaradi štipendije sem ponovno prišel k vam. Rad bi, da bi mi jo podaljšali.

URADNIK: Radi bi podaljšali bivanje v Parizu ?

PISATELJ PAVLE: Za leto dni, če je mogoče.

URADNIK: Ste sklenili kakšen založniški posel ?

PISATELJ PAVLE: Ne razumem.

URADNIK: Ni kaj razumeti. Saj niste pohajkovali samo po predmestjih ob Seni, saj ste zbrali svoje vtise o našem velemestu. Vrstice Bolgara iz Samokova bi Francoze zanimale... Morate biti koristni.

PISATELJ PAVLE: Sedaj pa ste, kakor Bogdanov.

URADNIK: Kdo ?

PISATELJ PAVLE: Ah, nič. Nekdo iz preteklosti.

URADNIK: Poslušajte, Pavle, pisati pri nas pomeni ustvarjati čarovnijo, dvigati naklado. Vi preprosto

morate pisati. Krušna peč za velik kruh se vam tukaj ponuja. Saj niste samo pohajkovali ?

PISATELJ PAVLE: Pohajkoval sem.

URADNIK: Na čakalni listi čaka kar nekaj pisateljev s Stare Planine. Kar nekaj stanovskih pisateljev z Balkana. Izbirali bomo med podjetnimi.

PISATELJ PAVLE: Bi znali prisluhniti moji zgodbi ?

URADNIK: Moj posel je, da prisluhnem številnim življenjskim zgodbam. A najpoprej prisluhnite vi zgodbi, ki se je odvijala na mestu, kjer vi stojite.

PISATELJ PAVLE: Rad.

4.dejanje

Megla v velikih kosmih se vali na oder. Uradnik in Pavel izgineta z odrskega prizorišča, nekaj časa na odru ni ničesar razen megle.

Pojavita se uradnik, znatno mlajšega videza, v modi sedemdesetih let dvajsetega stoletja in Stela, urejena ženska po tridesetem letu starosti.

URADNIK - njegov OFF glas: Nekoč je v mojo pisarno butnila žena, nekdanja žena pisatelja, ločenka, ki ji še zmeraj ni bilo vseeno za njenega nekdanjega moža.

STELA: Ukreniti bo potrebno nekaj !

URADNIK: Kaj, gospa ?

STELA: Moj bivši mož ne pije več in piše slabo. Ko je bil zelo zapit, takrat je pisal najboljše. Sedaj pa... Intenziv razsvetljenja in piše tekste brez naboja. Brez tiste sunkovitosti, ki je veljala zanj prej. Njegova besedila so in njegovo življenje en sam božji dolgčas. Ukrenite kaj ! Vi ste bili njegov največji založnik in družabnik, v času njegovih divjih opijananj njegov največji prijatelj.

URADNIK: Svoj čas je veljal za najbolj temačnega in inovativnega pisatelja, ki je zalagal mojo mizo s samimi zanimivimi teksti.

STELA: Vse se je zanj spremenilo. Vse. Sedaj razlaga, da je obsijan s Soncem. Njegovo pisanje pa je kislica v mlačnem deževju. Tako je on sam svoj čas zmerjal besedne stvaritve, ki so predstavljale povprečje. In v povprečje je sam zabredel po tej preobrazbi - v zdravega in treznega državljana.

URADNIK: Mogoče pa !?!

STELA: Kaj !?!

URADNIK: Mogoče pa je izgubil stik z demoni in angeli, ki so prepotrebni za umetnost.

STELA: Ali za znanost.

URADNIK: Ali za karkoli, kar presega povprečje.

STELA: Mar ne bi mogli ?

URADNIK: No, časi so se spremenili. Za pивske turneje nisem več razpoložen niti v formi. Sicer pa ste se ločili od moža ravno zaradi pijače in...

STELA: In zanemarjanja družinskega življenja, vem. Kaj tudi vi postajate dolgočasni ?

URADNIK: Uradniki smo zmeraj dolgočasni. Zmeraj sem bil precej dolgočasne sorte. Dolgočasne čudi.

STELA: Mar ga ni mogoče zapeljati v pivsko turnejo ?

URADNIK: Ne pijem več toliko, gospa. Nikoli nisem ljubil pivske športne dneve, tudi ko sem bil nekoliko mlajši.

STELA: Nekoliko mlajši ?

URADNIK: Reciva, ko sem bil starejši mladinec.

STELA: Ni mogoče...

URADNIK: Ne, ni mogoče ponoviti, obnoviti starega pivskega družjenja. Obnoviti starih angelov in demonov, ki človeka prevzamejo, ko piše.

STELA: Piše slabo...

URADNIK: Ko piše...

STELA: Piše slabo.

URADNIK: In kaj jaz morem pri vsem tem ? Navsezadnje je to vaš bivši mož, za katerega ste še vedno zagreti.

STELA: Mar mu nikakor ne morete povrniti, priklicati dobrega starega nezadovoljstva z življenjem ? Mar ne morete ?

URADNIK: Prosim ?

STELA: Staro dobro nezadovoljstvo z življenjem. Mar ne morete obuditi tega ?

URADNIK: Hočete reči ?

STELA: Da, hočem reči, da je umetnik vzpodbuden in ustvarjalen edino, če je nezadovoljen.

URADNIK: To je za vas zaključek ?

STELA: V tem primeru je to zaključek.

URADNIK: Precej romantično gledanje, da se razumeva.

STELA: Mar ne morete ?

URADNIK: Ne. Sicer pa se bliža zapiralni čas mojega urada.

STELA: Tako dolg pogovor in nobenega rezultata. Nobenega dogovora.

5.dejanje

Na oder spet buhnejo gosti kosmi megle. Stela in nekdanji uradnik izgineta, ponovno sta na prizorišču bolgarski pisatelj in uradnik.

URADNIK: No, vidite !?!

PISATELJ PAVLE: Kaj ?

URADNIK: Nimate samo vi težav.

PISATELJ PAVLE: Nikoli nisem vztrajal samo pri svojih težavah, a zdaj bi bilo pametneje, če bi se pogovorila o mojih težavah. Pogled na uro mi pravi...

URADNIK: Da se približuje zapiralni čas.

PISATELJ PAVLE: Čas na številčnicah nepodkupljivo teče in midva se morava pogovoriti.

URADNIK: Mislite dogovoriti..

PISATELJ PAVLE: Seveda.

URADNIK: Nepomemben uradnik sem.

PISATELJ PAVLE: Nepomemben uradnik ? Vi ste bog odločitve.

URADNIK: Bivanje v Parizu vam lahko podaljšamo za tri mesece.

PISATELJ PAVLE: Samo !?!

URADNIK: Tudi drugi prosilci so na seznamu.

Poglejte ! Dramatik iz Romunije, pesnik iz Belorusije, satirik iz Srbije, scenarist iz Makedonije... Poln seznam in polni sezname. Zapiralni čas se nezadržno približuje. Nad vrati je pričela utripati rdeča lučka. Še nekdo drug bi rad govoril z menoj.

PISATELJ PAVLE: Gospod uradnik !

URADNIK: Še tri mesece boste bivali v Parizu na naše stroške.

PISATELJ PAVLE: Gospod uradnik !

URADNIK: Nad vrati vztrajno utripa rdeča lučka.

PISATELJ PAVLE: Gospod uradnik !

URADNIK: Stanovski kolega iz Bosne čaka pred vrati.

PISATELJ PAVLE: Nasvidenje.

URADNIK: Lepo pozdravljeni.

6.dejanje

Oder je ponovno zahomotan v meglo, minimalistična klavirska glasba pritajeno odmeva na odru.

PISATELJ PAVLE: Zapiralni čas je očitno najboljši čas. Ustvarjen za spomine in klepet. Uradniki so siti zgodbe o dobrih pisateljih in grdi družbi. Pisatelji ponujajo stališče o grdi družbi in dobrih pisateljih. Senca dvoma pada čez to. Senca cinizma.

Tam je rdeča lučka.

Utripa !

Utripa !

Pojavi se starka z volnenim pledom.

STARKA: Pišite ! Pišite ! To je najbolje, kar znate. Od tega so odvisne štipendije in njihovo podaljšanje.

PISATELJ PAVLE: Kam, mati ?

STARKA: Pobrati moram najemnino. Podnajemnik mi je povedal svoje pravo ime, gospod. Imata skupne gene. Imata enak naglas, tudi on je iz Bolgarije. Njegovo ime... Ne smem povedati, gospod. Pojdite tja, kjer utripa rdeča luč v megli.

V gosti megli utripa rdeča luč.

Minimalistična klavirska glasba.

PISATELJ PAVLE: Zbogom.

STARKA: Nasvidenje, sinko.

Pisatelj vstopi v gostinski obrat. Na kartonastem papirju so z ogljem skicirani izmišljeni gostje. Stiliziran šank je poudarjen.

PISATELJ PAVLE: Nad vrati utripa rdeča luč.

GOSTILNIČAR: Da, nad vrati utripa rdeča lučka.

PISATELJ PAVLE: Zapirate ?

GOSTILNIČAR: Kje pa ! Kje pa ! Do polnoči smo odprti, čeprav bo od devete ure dalje naš lokal zakupljen. Pričakujemo goste iz Bolgarije.

PISATELJ PAVLE: Iz Bolgarije ? Jaz sem Bolgar.

GOSTILNIČAR: Odlično, vi ste že eden od treh gostov, ki jih pričakujemo.

PISATELJ PAVLE: To je pomota.

GOSTILNIČAR: Da, to je šifra tega srečanja.

PISATELJ PAVLE: To je res pomota, veste...

GOSTILNIČAR: No, ni potrebno dvakrat izrekati šifre tega zaupnega družabnega srečanja. Res ni potrebno. Dovolj je enkrat.

PISATELJ PAVLE: Enkrat !?!

GOSTILNIČAR: Sedite, boste kaj popili ?

PISATELJ PAVLE: Žganje s sodo.

GOSTILNIČAR: To je kombinacija iz Balkana.

PISATELJ PAVLE: In ostala dva !?!

GOSTILNIČAR: Eden pisatelj pravkar prihaja skozi vrata.

PISATELJ KRYLOV (namesto pozdrava): Če je človek vreden zlata, naj dobi resnično zlato.

GOSTILNIČAR: Dober večer, gospod. Da, to je resnično in resnično je tudi drugo geslo. Pravilno izrečeno drugo geslo. Stopite, gospod, v notranjost našega lokala.

PISATELJ PAVLE: Drugo geslo !?! To je nesramna pomota. To je stavek, ki sem ga danes izrekel pri zlatarju, na dnu pariške ulice. To je moja intelektualna lastnina. Vi pa ste jo brezsravno uporabili za geslo in vi gostilničar ste jo brezsravno sprejeli za geslo.

GOSTILNIČAR: Umetniki delujete javno, zato je geslo razpoložljivo. Samo toliko.

PISATELJ PAVLE: Samo toliko, za vas samo toliko !

PISATELJ KRYLOV: Spoštovani kolega, da, samo toliko. Sicer pa, če niste brali in če niste ravno obveščeni, to je misel iz mojega romana, za katerega sem prejel prestižno mednarodno nagrado. Če niste brali in niste ravno obveščeni... Kako je lahko vaša ?

GOSTILNIČAR: Draga umetnika ! Mar bosta idilični večer petkovega družabnega večera pokvarila s stanovskim preprirom okoli enega samega samcatega stavka ? Mar je vredno vzdušje, ki je polno domačnosti in bi lahko bilo prijetno, uničiti s takšno netaktnostjo ? Mar bodo...

PISATELJ KRYLOV: Tatvina ne pozna petkovega družabnega večera. Ne pozna.

PISATELJ PAVLE: Ne pozna, kaj !?! Kdo je pravzaprav tat !?!

GOSTILNIČAR: Gospoda, gospoda ! Morebiti sta se oba napajala pri isti muzi. Črpala iz istega navdiha. Mar

bodo večeri V *Gurmanskem zalivčku* vedno znova in znova žrtev prepirljivih pisateljev. Mar bodo...

PISATELJ KRYLOV: Pri isti muzi pravite ?

GOSTILNIČAR: Pri isti muzi, kaj bi drugega. Gospod podaljšali so vam štipendijo, mar ne !?!

PISATELJ PAVLE: Kako veste ?

GOSTILNIČAR: Mednarodni pisatelji, ki so bili uslišani v sosednji stavbi, tam čez cesto, pridejo po pogovoru z uradnikom k nam. Na sprostitev. Na kombinacijo žganja s sodo, če so z Balkana.

PISATELJ PAVLE: Vi vse veste.

GOSTILNIČAR: Iz prakse. Vrsto let je že tako.

PISATELJ KRYLOV: Mar ni možak, ki stoji zunaj, v megli, tretji gost, ki ga pričakujemo ?

PISATELJ PAVLE: Gledate skozi okno ?

PISATELJ KRYLOV: Kaj pa drugega.

GOSTILNIČAR: Preden vstopijo temeljito preberejo napis na izvesku, da se ne bi morebiti zmotili.

PISATELJ PAVLE: Ta možak mi je nekam znan...

PISATELJ KRYLOV: Ne deluje pisatelj. Sicer pa gostilničar lahko bi umili okno, da bi kaj več videli.

PISATELJ PAVLE: Saj ni pisatelj. Mislim, da sem ga prepoznal. Ven grem.

GOSTILNIČAR: Povabite možaka noter, v tej pozebi se prileže žganje s sodo.

7.dejanje

Gostilna izgine. Gosti kosmi megle na odru.

PISATELJ PAVLE: Bogdanov, Bogdanov, saj ste vi tu nekje, v megli !?!

BOGDANOV: Kdo je ?

PISATELJ PAVLE: Pavle. Saj se spominjate najinih skupnih noči v Samokovu, vi ste bili nočni stražemojster, jaz sem bil v podstrešnici...

BOGDANOV: Teh časov ni več, gospod.

PISATELJ PAVLE: Bogdanov !

BOGDANOV: Tako grozeče in nelepo zveni pravo ime v tujem okolju.

PISATELJ PAVLE: Kaj so vam storili, človek ?

BOGDANOV: Nekoč so mi dali noč. Službo ponoči. In potem so mi vzeli to službo. Ne bi o tem, gospod. Pojdite svoja pot.

PISATELJ PAVLE: Prebežnik ste, pred čim bežite ?

BOGDANOV: Na vlak moram.

PISATELJ: Bogdanov ! Bogdanov !

BOGDANOV: Gospod, ne vem kdo ste in zakaj ste tu, ste edini, ki me je po vseh teh letih poklical s pravim imenom. Tako grozeče in spačeno zveni moje pravo ime v tujem mestu. A povem vam enkrat in edinkrat, preden se posloviva: Ko ljudem lepega dne daš oblast, imajo odgovore na vsa vprašanja in so nenadoma vsevedni. To je bila moja težava. To je bila moja pomota. A z nočnim stražemojstrom si na koncu oblastnik ta zadnjo obriše. Toda, nič več ne boli tako, kakor je bolelo na domačem dvorišču. Nič več ! Tuje mesto in tuji ljudje se ne zmenijo za tuje rane. Njih ne boli. Ne grem v gostilno, ne bom z zemljaki praskal po komaj

zaceljenih krastah. Jaz sem mož s ceste. Zbogom,
Pavle. Samo mož s ceste, ki gre na vlak. Pešec.

PISATELJ PAVLE: Zbogom. Zbogom, Bogdanov.

K o n e c

a t e m n i t e v.